

COVID-19: Hoeveel is het reproductiegetal ons waard?

Marc Cosyns

BRUSSEL 16/03 - Op 9 maart 2020 organiseerde het UZ Gent een infoavond voor artsen over COVID-19. Drie dagen later zou zo een samenkomst onverantwoord heten en afgeschaft. Misschien was het toen al niet meer zo een goed idee om zoveel huisartsen uit een regio samen te brengen in een vol auditorium.

Microbioloog Herman Goossens van de Universiteit Antwerpen zou er zeker niet naar toe zijn gegaan, tenzij hij misschien de gelegenheid had gekregen nogmaals zijn boodschap te verwoorden alle evenementen te schorsen.

Collega-huisarts [Tatiana Poni](#), met Italiaanse achtergrond en met familie in Lombardije, zou geweigerd hebben, zich zelfs boos gemaakt en aangeraden hebben dit niet te laten doorgaan. Twee huisartsen zijn ondertussen thuis in quarantaine.

De nood aan degelijke onderbouwde info voor zorgverleners was groot, maar die kan je ook online brengen wat dan ook gebeurde achteraf. Achteraf is makkelijk spreken, geef ik eerlijk toe. Vorig weekend repeteerden we nog met volle overgave en in koor voor een performance in de Gentse schouwburg Minard, gepland op 6 mei. Ondertussen zijn alle publieksvoorstellingen in Gent opgeschort tot 31 maart. Ik vrees dat het langer wordt, moet.

[Eind januari was het volgens Goossens](#) duidelijk dat het virus zich minder agressief verspreidt dan SARS in 2013 maar kon hij begrip opbrengen voor de drastische maatregelen die de Chinese overheid oplegde. Ondertussen was bij collega [Li Wenliang](#), oftalmoloog, COVID-19 vastgesteld. De hoogste rechtbank in Wuhan bekritiseerde de politie die Li in eerste instantie had aangepakt voor fake news.

"Het was misschien wel goed geweest als mensen de geruchten hadden geloofd en maatregelen hadden genomen", zei de rechtbank en lazen we kortstondig op Weibo het Chinese Twitter. Alle info en reactie hierover verdwenen wat later. Bij zijn tragische dood op 7 februari zorgde de overheid ervoor dat hij geen held van de mensenrechten zou worden. Li had durven zeggen dat er nood is aan meer dan één stem en openheid

noodzakelijk was, zeker in de gezondheidszorg, waar hij getrouw en solidair was blijven werken.

'Sars -CoV-2 is toch besmettelijker maar minder dodelijk dan het eerste Sarsvirus', hoor ik nu online vertellen van professor Steven Callens terwijl het SEIR model op de achtergrond geprojecteerd wordt. Dat ziektencompartimentenmodel is mij niet meer bekend evenmin de exacte definitie van het basaal reproductiegetal (R_0).

Het zijn woorden die ik wil doorgeven aan mijn echtgenote voor haar wordfeud online. Het enige wat mij altijd bijblijft is de infectieziektenbreuk (zou dit woord scrabblewaardig zijn?) van mijn professor Emile Nihoul. Hij was verantwoordelijk lesgever voor infectieziekten en immunologie tijdens mijn eerste doctoraat in 1977 aan wat toen nog de Rijksuniversiteit Gent was. Hij stelde dat het *aantal ziektekiemen* vermenigvuldigd met hun *virulentie* gedeeld door de *weerstand* de belangrijkste epidemiologische breuk is die we levenslang moesten onthouden. Ze stond groot weergegeven boven de in- en uitgangdeur van het auditorium.

aantal ziektekiemen X virulentie weerstand (individueel-globaal)

Na de les waste Nihoul altijd ostentatief zijn handen in het wasbakje naast het bord en keek even naar boven voor hij het auditorium verliet. Ik had mijn drie kandidaturen aan de KULeuven volbracht, met het kruisbeeld boven de uitgangdeuren. In sommige Gentse auditoria was dat ook aanwezig maar niet bij Nihoul. Hij schreef nooit met krijt op het bord maar gebruikte als enige prof de overheadprojector zodat hij in rechtstreeks contact bleef met ons, zijn studenten. Hij had trouwens een hekel aan ex-cathedra onderwijs voor grote groepen. 'Daar blijft niets van over tenzij de anekdotes van misplaatste of pseudo-humoristische uitspraken', verklaarde hij. Hij was de prof die het werkgroepenonderwijs initieerde, samen met Karel Vuylsteek, die sociale en preventieve geneeskunde doceerde. We kregen opdrachten die we thuis, op ons kot moesten voorbereiden en in groep bediscussieerden. Niet vrijblijvend want beide proffen verwachtten oplossingen die we met de verschillende groepen bespraken en vergeleken om tot een consensus te komen die we toetsten aan de toen gangbare wetenschappelijke tendensen. Niet alle studenten vonden dat boeiend en beide proffen werden 'onder professoren' nauwelijks geduld, zelfs door sommigen openlijk afgebroken. Hun werkgroepenonderwijs werd verworpen. Met de komst en de erkenning van de vakgroep Huisartsgeneeskunde werd het onder impuls van Jan De Maeseneer en Anselme Derese begin deze eeuw een erkende en gegeerde onderwijsvorm, gelukkig.

Ik vraag me af hoe Nihoul en Vuylsteek het coronavraagstuk zouden aangepakt hebben. Zij leefden en werkten toen met de ervaring van de Hongkonggriep. Preventie zou hun focus zijn met het verhogen van de eigen weerstand door gezonde voeding, voldoende rust en positieve stress, rekening houdend met de lokale context, maar ook met wat een globale wereld aan weerstand aan kan. Luisterend naar verschillende stemmen, ook die van de student, de gewone burger en de zorgverlener te velde en te stede, zouden ze samen met ons allen het reproductiegetal onder 0 gebracht hebben. Online bestond toen nog niet maar ik ben er zeker van dat ze dit nu zouden gebruiken om transparant en eendrachtig te communiceren, om mensen samen te brengen zonder hen viraal te besmetten. En hun handen zouden ze ostentatief wassen na de online Teams-chat met hun studenten en collega's.

Over de auteur

Marc Cosyns (1954) is een Gentse huisarts en werd vooral bekend als voortrekker van euthanasie in de jaren '90. Cosyns doceert medische ethiek, deontologie en palliatieve zorg aan de Vakgroep Volksgezondheid en eerstelijnszorg UGent. Hij schrijft in eigen naam.

Articles connexes

- [12/03 - COVID-19 : "La Belgique est sérieusement à la traîne" \(témoignage d'une généraliste italienne travaillant en Belgique\)](#)
- [11/03 - COVID-19: querelles d'experts ou experts en querelles?](#)
- [03/03 - COVID-19: Pékin a censuré le virus pendant des semaines, selon une étude](#)
- [01/03 - COVID-19: "Toute personne présentant des symptômes grippaux doit se faire tester" \(Pr. Goossens\)](#)
- [21/02 - Coronavirus - Un médecin de 29 ans meurt du coronavirus à Wuhan](#)
- [18/02 - Le filtre palliatif fait à nouveau grand bruit \(opinion Dr Cosyns\)](#)
- [18/02 - Chine: Un directeur d'hôpital à Wuhan succombe au virus Covid-19](#)
- [23/01 - Le docteur Cosyns, à propos de l'euthanasie aux assises : « Toutes les signatures n'ont pas la même portée... » \(opinion\)](#)